

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Primair Onderwijs

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie

1341446

Uw brief

16 maart 2018

Uw referentie

2018Z04420

Datum 10 april 2018

Betreft Antwoord op schriftelijke vragen van het lid Van Raan (PvdD)

Hierbij zend ik u het antwoord op de vragen van het lid Van Raan (PvdD) van uw Kamer inzake de invloed van de fossiele industrie op de inhoud van het onderwijs.

De vragen werden mij toegezonden bij uw bovenaangehaalde brief met kenmerk 2018Z04420.

De minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,

Arie Slob

2018Z04420

Onze referentie
1341446

Antwoorden op de schriftelijke vragen van het lid Van Raan (PvdD) van de Tweede Kamer der Staten-Generaal inzake De invloed van de fossiele industrie op de inhoud van het onderwijs (ingezonden d.d. 13 maart 2018).

1

Kent u het bericht 'Nascholing voor docenten door Shell'? 1)

Ja.

2

Deelt u de mening dat bij nascholingen zoals deze het risico bestaat dat de fossiele bedrijfsbelangen van Shell doorsijpelen naar de inhoud van het onderwijs? Zo nee, waarom niet?

De grondwettelijke vrijheid van onderwijs impliceert dat scholen zelf kiezen hoe zij (na)scholing van leerkrachten inrichten. Het is aan leerkrachten, schoolleiders en schoolbesturen om hierin een afweging te maken en kritisch naar het nascholingsaanbod te kijken.

3

Kent u het bericht "Gaaf de duurzaamheidslobby in het klaslokaal te ver?" 2)

Ja.

4

Deelt u de, in het artikel geuite zorgen over de invloed van de fossiele industrie op het onderwijs? Zo nee, waarom niet?

De school is verantwoordelijk voor de kwaliteit en inhoud van het onderwijs. Daaronder valt ook het sponsorbeleid van de school. De medezeggenschapsraad moet instemmen met dit sponsorbeleid. Daarbij moet het gesponsorde materiaal voldoen aan het convenant 'Scholen voor primair en voortgezet onderwijs en sponsoring'. Een van de uitgangspunten van het convenant is dat samenwerking tussen scholen en bedrijven ten goede komt aan het leer- en ontwikkelingsproces van leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs.

In alle gevallen geldt dat scholen en andere onderwijsinstellingen zelf verantwoordelijk zijn voor het maken van afwegingen voor het onderhouden van banden met het bedrijfsleven en over het gebruik van lesmateriaal dat wordt aangeboden vanuit het bedrijfsleven of maatschappelijke organisaties. Zij maken daarmee dus ook zelf een inschatting van eventuele risico's die hieraan zijn verbonden.

5

Deelt u de mening dat lesstof in het algemeen geen achterhaalde informatie zou mogen bevatten?

Wij vinden het belangrijk dat leerlingen het best mogelijke onderwijs krijgen, ondersteund door leermiddelen die de feiten juist weergeven.

6

Deelt u de mening dat stellingen als "Het lijkt erop alsof het steeds warmer wordt. Sommige wetenschappers denken dat het de schuld is van de mensen" geen recht doen aan de urgentie van- en wetenschappelijke consensus over het klimaatprobleem anno 2018? Zo nee, waarom niet?

Onze referentie
1341446

Scholen bepalen zelf hoe zij hun onderwijs inrichten en welke methodes zij daarbij gebruiken. Het is niet aan de regering om (specifieke passages in) lespakketten te beoordelen. Als u vraagt naar het standpunt ten aanzien van het klimaat, dan onderschrijft de regering – als ondertekenaar van het klimaatakkoord van Parijs – de wetenschappelijke consensus hierover.

7

Deelt u de mening dat bedrijven met belangen die schadelijk zijn voor kinderen geen invloed zouden mogen hebben op de inhoud van het onderwijs en de curriculumherziening? Zo nee, waarom niet?

De school is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs, het schoolbeleid en voor de naleving van wet- en regelgeving. Daaronder valt ook het sponsorbeleid van de school. In het convenant 'Scholen voor primair en voortgezet onderwijs en sponsoring' is onder meer afgesproken dat sponsoring de objectiviteit, de geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en de onafhankelijkheid van het onderwijs, de scholen en de daarbij betrokkenen niet in gevaar mag brengen (artikel 4). Ook mag in lesmateriaal en leermiddelen geen (impliciete) reclame voorkomen en mag daarin geen sprake zijn van onvolledige of subjectieve informatie. Het materiaal mag leerlingen niet stimuleren tot een ongezonde leefstijl of gevaarlijke activiteiten (artikel 5). Zie voorts het antwoord op vraag 2 en 4. In het antwoord op vraag 10 wordt ingegaan op de curriculumherziening.

8

Deelt u de mening dat de belangen van de fossiele industrie, evenals die van de tabaksindustrie en de fastfoodindustrie, tegengesteld zijn aan de belangen van kinderen, zijnde een duurzaam leefbare aarde? Zo nee, waarom niet?

Zie de antwoorden op vragen 2 en 7.

9

Deelt u de mening dat het onderwijs vrij zou moeten blijven van door het bedrijfsleven ingestoken lespakketten, zoals Shell's met een lobbyprijs bekroonde kinderfestival Generation Discover, de door NAM gesponsorde lesopdracht te zoeken naar geschikte boorlocaties of de deels door Shell, NAM, Gasunie, NOGEPa en Schiphol aangeleverde inhoud van de Bosatlas van de energie? 3) 4) 5) 6) 7)
Zo nee, waarom niet?

Scholen beslissen zelf of zij gebruik maken van door het bedrijfsleven aangeleverde lespakketten. De lespakketten van bedrijven moeten in lijn zijn met het convenant sponsoring. In het convenant staan duidelijke eisen waar het lesmateriaal aan moet voldoen. Zie ook de antwoorden op vragen 2 en 7.

10

Kunt u een zo uitputtend mogelijk overzicht verschaffen van de bedrijven en hun vertegenwoordigers die, bijvoorbeeld in het Techniepact 2020, Curriculum.nu of via overige routes meepraten over of invloed uitoefenen op de inhoud van het techniekonderwijs, zowel in het primair onderwijs als in het voortgezet onderwijs?

Binnen het Techniepact 2020 wordt gewerkt aan het bereiken van twaalf doelen. Het eerste doel: "Basisscholen bieden in 2020 structureel W&T aan" gaat over de inhoud van techniekonderwijs. Hierbij gaat het om techniekonderwijs in brede zin, zodat iedere leerling een vaste basis aan kennis en vaardigheden verkrijgt. Over de inhoud van het techniekonderwijs in het primair en voortgezet onderwijs wordt onder andere gesproken met Jet-Net en TechNet waarbinnen meer dan 3000 bedrijven, samen met een honderdtal scholen, gezamenlijk vorm geven aan het techniekonderwijs.

Binnen Curriculum.nu, de integrale actualisatie van het curriculum voor het po en vo, zijn ontwikkelteams bestaande uit leraren en schoolleiders begonnen met het ontwikkelen van bouwstenen, onder andere voor het leergebied Mens & Natuur. Techniekonderwijs valt binnen dit leergebied. De eerder genoemde organisaties verenigd in Jet-Net en TechNet kunnen in de openbare consultatierondes vakinhoudelijk commentaar geven, net als iedere andere organisatie of persoon dit via deze rondes kan doen. De processen van curriculum.nu zijn transparant en de feedback wordt op de website openbaar gemaakt. Op de website van curriculum.nu zijn spelregels gepubliceerd voor het leveren van feedback. Daarin is onder andere opgenomen dat anoniem aangeleverde feedback niet wordt meegenomen door de ontwikkelteams.

11

Bent u bereid om de opstellers van de nog komende voortgangsrapportages van het Techniepact 2020 te vragen extra aandacht te besteden aan het reële risico dat de invloed van fossiele bedrijven groter wordt dan redelijkerwijs wenselijk kan worden geacht vanuit het oogpunt van een duurzame toekomst? Zo nee, waarom niet?

De voortgangsrapportage van het Techniepact 2020 geeft een beeld van de voortgang in het bereiken van de 12 doelen van het Techniepact. Het schetst hoe vanaf het basisonderwijs tot op de arbeidsmarkt de betrokken partijen zich inzetten om de ambities van het Techniepact waar te maken. Die ambities zijn er juist op gericht om –met voldoende en goed opgeleide technici- een bijdrage te kunnen leveren aan duurzame economische groei.¹ De bijdrage van individuele bedrijven wordt hier niet in meegenomen. Zie ook het antwoord op vraag 10.

12

Bent u bereid om schooldirecties, leraren, leerlingen, ouders en/of ontwikkelaars en uitgevers van lesmateriaal te waarschuwen voor verstopte belangen van de fossiele industrie in door het bedrijfsleven aangeleverde lesmaterialen? Zo nee, waarom niet? En zo nee, wilt u de uit deze vragen blijkende waarschuwing ter harte nemen?

¹ Nationaal Techniepact 2020, Voortgangsrapportage 2017:
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2017/06/26/nationaal-techniepact-2020>

Ik zal de brochure van het convenant 'Spelregels sponsoring op scholen' nogmaals bij scholen onder de aandacht brengen via de digitale nieuwsbrieven van OCW.

Onze referentie
1341446

- 1) <http://fossielvrijonderwijs.nl/2018/03/10/nascholing-docenten-shell/>
- 2) Trouw, 8 maart 2017 <https://www.trouw.nl/groen/gaat-de-duurzaamheidslobby-in-het-klaslokaal-te-ver-~ae4a0caf/>
- 3) <https://www.fossielvrijdenhaag.nl/generation-discover-shell-lobby>
- 4) <https://decorrespondent.nl/7409/zo-beinvloeden-olie-en-gasbedrijven-het-nederlandse-onderwijs/787048149349-e904ca68>
- 5) <https://decorrespondent.nl/7413/willen-we-dat-kinderen-les-krijgen-van-gasbedrijven-over-energie-en-klimaat/787473063993-e4cb458f>
- 6) <https://www.nam.nl/gas-en-oliewinning/locaties-en-activiteiten.html#iframe=L21hcHMvZGVmYXVsdC8=>
- 7) <http://fossielvrijonderwijs.nl/2018/03/09/noordhoff-eerder-vuur-vanwege-bosatlas-energie/>